

Verkondiging bij het 70-jarig wijdingsjubileum van de Dominicuskerk in de wijk Oog in Al te Utrecht

Op deze bijzondere zondag waarop we twee feesten vieren (Christus Koning en het 70-jarig wijdingsjubileum), ontkomen we er niet aan dat twee beelden centraal komen te staan: het beeld van Jezus als koning en het beeld van deze concrete kerk: de St. Dominicus in Oog in Al.

In de lezingen van deze zondag horen we begrijpelijkerwijs vooral over het beeld van de koning.

Het evangelieverhaal is naar de woorden van Johannes. En wie het Johannesevangelie een beetje kent, weet dat dit evangelie bol staat van de zgn. misverstanden. Zo ook hier, een misverstand over het begrip koning. Pilatus krijgt voorgewend dat Jezus koning van de Joden is. Hij denkt uiteraard aan een wereldse koning die een bedreiging zou kunnen vormen van zijn eigen positie als zaakwaarnemer voor de landstreek Judea in naam van de keizer.

Jezus bevestigt op een indirecte wijze dat hij koning is en dat is niet vreemd. In het eerste hoofdstuk van het Johannesevangelie herkent Natanaël Jezus reeds als koning van Israël. Maar Jezus voegt er nu aan toe dat zijn koningschap niet van deze wereld is. Deze uitspraak van Jezus kom ik met terugwerkende kracht min of meer ook in onze eerste lezing tegen.

Aan de eerste lezing van Daniël gaat een visioen vooraf waarin vier merkwaardige dieren verschijnen:

- een leeuw met adelaarsvleugels, dat is het rijk van Babylon;
- een beer met drie ribben tussen zijn tanden, dat is Medië;
- een panter met vier vogelvleugels op zijn rug en vier koppen, dat is Perzië;
- en het dier met tien horens, ijzeren tanden en alles vertrappende voeten, dat is het Griekse Rijk.

Zij komen allen uit de aardse oerchaos.

Daar tegenover staat die mensenzoon, komend uit de wolken, in een messiaanse gestalte. En deze gestalte ontvangt het koningschap. Christenen hebben in die messiaanse gestalte uit de hemel Jezus herkend en in die Oude Wijze, God.

De aardse rijken die vernietiging brengen gesymboliseerd in die vier dieren staan tegenover de heerschappij die van God komt en geen einde heeft. De goddelijke koninklijke macht lijkt niet van deze wereld te zijn.

Nu we dit gezegd hebben, is de kans dat we in een valkuil stappen enorm groot geworden. De valkuil is het idee dat het aardse rijk per se slecht is en dat Gods koninkrijk dat per definitie goed is, los staat van het aardse rijk. Alsof het twee aparte rijken zijn die geen verbinding met elkaar hebben of kunnen hebben.

De kunst is echter om het aardse rijk en Gods rijk bij elkaar te houden en bij elkaar te denken terwijl ze niet met elkaar samenvallen. Dit staat of valt ook met je beeld van Jezus.

Wanneer je beeld van Jezus is dat het alleen een historische figuur is geweest, die ons een voorbeeld stelde hoe goed te leven, dan blijf je hangen in het beeld van het aardse rijk. Jezus was een voorbeeldig mens tussen de mensen. Wanneer je echter meegaat in Jezus uitspraak dat hij koning is, maar dat zijn koningschap niet van deze wereld is en ook nog eens eeuwig is, dan moet je wel tot de conclusie komen dat er méér is dan het aardse rijk.

Ik herhaal het nog maar eens: de kunst is om het aardse rijk en Gods rijk bij elkaar te houden en bij elkaar te denken terwijl ze niet met elkaar samenvallen.

In welk beeld kunnen we dat mooi illustreren?

In het beeld van de kerk, van een concreet kerkgebouw.

De oorsprong van het kerkgebouw komen we in de Bijbel al vroeg tegen. Het werd toen aangeduid als de 'tent der samenkomst', ook wel tabernakel genoemd. Het was een concrete plek die symbool stond voor Gods verblijf in het midden van de mensen en het was de plaats van samenkomst en aanbidding van de gelovigen.

En die twee functies heeft de kerk heden ten dage nog. Gods rijk en het mensenrijk raken elkaar daar nadrukkelijk. Hoewel het kerkgebouw op zich een materieel ding is, gecreëerd door mensenhanden, wordt tegelijkertijd hiermee aangegeven dat de mens het niet alleen kan. Wij zijn geen heer en meester over ons eigen leven. Je leven is niet van A tot Z planbaar. En dát besef schept innerlijke ruimte om Gods heerschappij toe te laten in je leven.

Hoe vaak heeft een individuele gelovige in deze ruimte tot God gebeden, wellicht op voorspraak van een heilige om Gods ontferming, om zijn erbarming of om zijn zegen? En hoe vaak hebben gelovigen hier gezamenlijk om gebeden of gezongen?

In een kerkgebouw dat zeventig jaar bestaat hangt niet alleen bij wijze van spreken 'de wolk van gebeden van wie zijn voorgegaan' zoals we dat bezongen in ons openingslied, nee, de stenen zijn als het ware geïmpregneerd door de gebeden van de velen die hier in de afgelopen tientallen jaren de kerk zijn binnengegaan met hun vragen.

De ontstaansgeschiedenis van deze kerk was bewogen of misschien mogen we zeggen dat het ook heel aards was, een kwestie namelijk van uitruil tussen dominicanen en het aartsbisdom. In 1938 kwamen de dominicanen met het aartsbisdom overeen om de Dominicuskerk aan de Mariaplaats op te geven in ruil voor de Antoniuskerk aan de Kanaalstraat. Bovendien zouden de dominicanen een nieuwe parochiekerk krijgen in de ontwikkeling zijnde wijk Oog in Al, deze kerk dus. De ruil voor de nieuwe parochie zou vervolgens zijn dat de openbare kapel van het klooster in Huissen gesloten moest worden.

Velen van jullie hebben de geschiedenis van de geloofsgemeenschap gedurende de laatste tientallen jaren meegemaakt. Het begon met pater Bruens als bouwpastoor, en in de jaren die voor velen nog duidelijk in de herinnering liggen met pater Jos Oorsprong in de jaren tachtig, even met pater Jan Goes en toen met Carlos Spoor en ten slotte met Jozef Essing als moderator. Ondertussen had de parochie sterk ingezet op een kern van vrijwilligers die het parochiewerk mede konden dragen en waarvan de gemeenschap nog steeds de vruchten plukt.

Deze kerk is al jaren geen parochiekerk meer en de bloeiperiode met een opzienbarend jongerenkoor ligt al ver achter ons, maar ze staat nog steeds symbool voor het geloof van mensen dat er een koningschap, een heerschappij is, die niet van deze wereld is. Deze kerk is nog steeds 'een huis, een plaats, waar de hemel opengaat, waar God ons met zijn engelen troost en waar God zich vinden laat.'

Deze kerk die ooit gebouwd is als een tent der samenkomst voor de vele gelovigen in een tijd dat je kon spreken van de katholieke volkskerk, is getransformeerd tot een 'space for grace', een ruimte waar Gods heerschappij breekt door onze eigen zelfgebouwde muren heen. Net als eens Dominicus nieuwe wegen bewandelde, worden hier nieuwe wegen van kerk-zijn gepraktiseerd.

Dit concrete kerkgebouw moge zo als een plek ervaren worden waar het aardse menselijk rijk en Gods hemelse eeuwigdurende rijk met elkaar verknoopt zijn tot heil van de mensen. Moge wij dat blijvend waarmaken op weg naar het hemelse Jeruzalem.

René Dinklo OP